

**სანადირო გლუვგლულიანი ცეცხლსასროლი
იარაღისათვის განკუთვნილი საბრძოლო
მასალის სამართლებრივი კვალიფიკაცია: ერთი
გადაწყვეტილება სასამართლო პრაქტიკიდან**

გიორგი ძინძიბაძე*

I. შესავალი

საქართველო იმ სახელმწიფოთა რიცხვს ეკუთვნის, სადაც ცეცხლსასროლი იარაღი თავისუფალი სამოქალაქო ბრუნვიდან ამოღებულია,¹ ხოლო გარკვეული კატეგორიის ცეცხლსასროლი იარაღის შენახვის ან ტარების უფლებით შეძენა, შესაძლებელია მხოლოდ შსს მომსახურების სააგენტოს მიერ გაცემული სპეციალური ნებართვის საფუძველზე.² იარაღის რეგისტრაციის შემდეგ შესაძლებელია ამ იარაღისათვის განკუთვნილი საბრძოლო მასალის შეძენაც. 1999 წლის 22 ივლისს მიღებული იქნა ახალი სისხლის სამართლის კოდექსი, რომლის 236-ე მუხლმა არაერთხელ განიცადა ცვლილება. სისხლის სამართლის კოდექსის მოქმედი რედაქციის თანახმად, 236-ე მუხლის სათაური ასეთი ფორმულირებითაა ჩამოყალიბებული: „ცეცხლსასროლი იარაღის (გარდა სანადირო გლუვგლულიანი ცეცხლსასროლი იარაღისა (თოფისა), საბრძოლო მასალის, ფეთქებადი ნივთიერების ან ასაფეთქებელი მოწყობილობის მართლსაწინააღმდეგო შეძენა, შენახვა, ტარება, დამზადება, გადაზიდვა, გადაგზავნა ან გასაღება“, თუმცა სანადირო გლუვგლულიან ცეცხლსასროლ იარაღთან ერთად

* გრიგოლ რობაქიძის სახელობის უნივერსიტეტის დოქტორანტი.
orcid.org/0000-0003-3167-6436.

¹ ლეკვეიშვილი მ., თოდუა ნ., მამულაშვილი გ., სისხლის სამართლის კერძო ნაწილი, ნიგნი I, მე-4 გამოცემა, თბილისი, 2011, 589.

² იხ., საქართველოს კანონი „იარაღის შესახებ“.

მუხლის სათაურში ნახსენები არაა მისთვის განკუთვნილი საბრძოლო მასალა, რაც გარკვეულ პრობლემას ქმნის ქმედების სამართლებრივი კვალიფიკაციის თვალსაზრისით. აღნიშნულ საკითხზე მნიშვნელოვანია სასამართლო პრაქტიკის ანალიზი, თუ რამდენად გამართულია ამ მუხლის შინაარსი და როგორ ხდება მისი პრაქტიკაში გამოყენება.

II. სასამართლო გადაწყვეტილება

1. ფაქტობრივი გარემოებები

თბილისის საქალაქო სასამართლოს 2018 წლის 09 ოქტომბრის განაჩენით სისხლის სამართლის საქმეზე №330100118002505471 დადგენილ იქნა შემდეგი ფაქტობრივი გარემოებები: მსჯავრდებულმა, გამოძიებით დაუდგენელ დროსა და ვითარებაში, მართლსაწინააღმდეგოდ შეიძინა ქარხნული წესით დამზადებული „ТО3-63“ მოდელის, 16 კალიბრის, გლუვკულიანი, ორლულიანი უნომრო სანადირო თოფი, რომლის ლულა და კონდახი კუსტარული წესით იყო გადაჭრილი. კონსტრუქციაში შეტანილი ცვლილებების გამო, იგი გადაჭრილი თოფია, მიეკუთვნება ცეცხლსასროლ იარაღთა კატეგორიას და ვარგისია სროლისთვის ორივე ლულიდან 2 (ორი) ცალი 16 კალიბრის საბრძოლო ვაზნით. 2018 წლის 12 მაისს, დაახლოებით 18:14 საათზე, ქ. თბილისში, მსჯავრდებული მართლსაწინააღმდეგოდ ატარებდა ქარხნული წესით დამზადებულ „ТО3-63“ მოდელის, 16 კალიბრის ცეცხლსასროლ იარაღს 2 (ორი) ცალი 16 კალიბრის საბრძოლო ვაზნით.³

მოწმედ დაკითხულმა სამმა პოლიციელმა დაახლოებით ანალოგიური ჩვენება მისცა სასამართლოს. მათ განაცხადეს, რომ ასრულებდნენ სამსახურეობრივ მოვალეობას და ფეხით მოძრა-

³ თბილისის საქალაქო სასამართლოს სისხლის სამართლის საქმეთა საგამოძიებო, წინასასამართლო სხდომისა და არსებითი განხილვის კოლეგიის 2018 წლის 09 ოქტომბრის №1/2----18 განაჩენი.

ობდნენ პ-ის ქუჩაზე. სამივე მათგანს ეცვა პოლიციის მუშაკის ფორმა. ფეხით მოძრაობის დროს მათ პირისპირ მიდიოდა მამაკაცი, რომელსაც ეცვა მუქი ფერის ჟილეტი. მას აშკარად ეტყობოდა, რომ ჟილეტის უბეში მალავდა რაღაც საგანს, რომელიც ერთ-ერთ მომენტში გაისწორა და სამივემ დაინახა, რომ ეს საგანი აშკარად წააგავდა გადაჭრილ სანადირო თოფს, ე.წ. „აბრეზს“. ხსენებული მამაკაცი იმყოფებოდა მათგან დაახლოებით ხუთი მეტრის მოშორებით, რომელსაც დაუმახეს, რომ შეჩერებულიყო, რა დროსაც მან წამიერად ჟილეტის უბიდან ამოიღო გადაჭრილი სანადირო თოფის მსგავსი საგანი და იქვე დააგდო, თუმცა თვითონ გაქცევა არ უცდია. პოლიციელები სირბილით მივიდნენ მასთან და ჰკითხეს პირადი მონაცემები, შემდეგ განუმარტეს, რომ დაკავებული იყო ბრალდებულის სახით ცეცხლსასროლი იარაღის მართლსაწინააღმდეგო ტარების ფაქტზე, განემარტა ბრალდებულის უფლებები და მოხდა მისი ადგილზე დაკავება. ადგილზე შედგა დაკავების ოქმი, რომლის დასრულების შემდეგ გადაუდებელი აუცილებლობიდან გამომდინარე, ასფალტის ზედაპირიდან ამოღებული იქნა ბრალდებულის მიერ გადაგდებული გადაჭრილი სანადირო თოფი, რომელიც დაილუქა და დაესვა ხელმოწერები. ამოღების ოქმში ბრალდებულმა განაცხადა, რომ ასფალტზე დაგდებული გადაჭრილი სანადირო თოფი იყო „აბრეზი“ და ეკუთვნოდა მას. მათი დანახვისთანავე კი გადააგდო იგი. ბრალდებულს არც დაკავებისას და არც ამოღებისას პოლიციის თანამშრომლებისთვის წინააღმდეგობა არ გაუწევია. ამოღებული გადაჭრილი სანადირო თოფი აღმოჩნდა ორლულიანი, ხისტარიანი. მასში მოთავსებული იყო ორი ცალი მოლუჯრო ფერის საფანტის ვაზნისმაგვარი საგანი, რომელიც იქნა ამღებული ე.წ. „აბრეზიდან“ მისი განმუხტვის მიზნით და გადაჭრილ სანადირო თოფთან ერთად ორივე ვაზნისმაგვარი საგანი დაილუქა ერთ ფუთად შესაბამისი ლუქით, დაესვა თარიღი და მონაწილე პირთა ხელმოწერები. აღნიშნულ დოკუმენტებს ბრალდებული გაეცნო

პირადად, რაც მან დაადასტურა ხელმოწერით. ოქმებში რაიმე საჩივარი არ შეუტანია, მხოლოდ ამოდების ოქმში გააკეთა განცხადება, რომ ასფალტზე დაგდებული სანადირო თოფი იყო მისი და გადააგდო პოლიციელების დანახვისთანავე. მან საუბრისას განმარტა, რომ ცეცხლსასროლი იარაღი და ვაზნის მაგვარი საგნები ნამდვილად ეკუთვნოდა მას, რომლებიც მცირე დროით ადრე იპოვა 3-ის ქუჩაზე და შეინახა ჟილეტის ჯიბეში.

თავად ბრალდებულმა სასამართლო პროცესზე წარდგენილ ბრალდებაში თავი დამნაშავედ არ ცნო და დაკითხვისას განმარტა, რომ შემთხვევამდე დაახლოებით ორი კვირით ადრე ინტერნეტში ნახა განცხადება, რომ იყიდებოდა სანადირო თოფი, დაუკავშირდა გამყიდველს და სთხოვა, რომ სანადირო თოფი მისთვის ეჩვენებინა. მას სურდა, რომ თოფი ჯერ მხოლოდ ენახა და შეეძინა არ აპირებდა. იგი მისსავე მეგობარს უნდა შეეძინა. 2018 წლის 12 მაისს თოფის გამყიდველმა თავად დაურეკა მას და უთხრა, რომ შეხვდებოდა. ისინი ერთმანეთს 3-ის N--ში შეხვდნენ, რა დროსაც დაინახა, რომ მისკენ წავიდა პოლიციის 3 თანა-მშრომელი, რა დროსაც თოფის გამყიდველმა მანქანის ქვეშ რა-ღაც შეაგდო და გაიქცა, ხოლო თავად იგი დააკავეს. მოწმე აღნიშნავს, რომ დაკავებისას იგი დააგდეს, და პოლიცია აშინებდა, თუმცა მას ამის შესახებ არსად განუცხადებია.

2018 წლის 13 მაისს ბალისტიკური ექსპერტიზის დასკვნის თანახმად, ქარხნული წესით დამზადებული 1963 წლის ნიმუშის „TO3-63“ მოდელის 16 კალიბრის გლუვლულიანი, ორლულიანი უნომრო სანადირო თოფის ლულა და კონდახი გადაჭრილია თვითნაკეთი წესით. მის კონსტრუქციაში შეტანილი ცვლილებების გამო, იგი წარმოადგენს გადაჭრილ თოფს, მიეკუთვნება ცეცხლსასროლ იარაღთა კატეგორიას და ვარგისია სროლისათვის ორივე ლულიდან. ქარხნული წესით დამზადებული 2 ცალი 16 კალიბრის ვაზნა განკუთვნილია ამავე კალიბრის გლუვლულიანი სანადირო თოფებისათვის, მიეკუთვნება გლუვლულიანი სანადი-

რო თოფებისათვის განკუთვნილ საბრძოლო მასალას და ვარგისია დანიშნულებისამებრ გამოსაყენებლად.

დაცვის მხარემ სადაოდ გახადა სსიპ ლევან სამხარაულის სახელობის სასამართლო ექსპერტიზის ეროვნული ბიუროს ბიოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნა, რომლის თანახმად, იარაღის სასხლეტიდან და სახელურიდან ამოღებული ბიოლოგიური მასალა შერეულია და იდენტიფიკაციისათვის არაინფორმაციულია, ხოლო ვაზნებიდან ამოღებული ბიოლოგიური მასალა იდენტიფიკაციისათვის არასაკმარისია.

2. ქმედების სამართლებრივი აღწერა

განაჩენში სასამართლო აღნიშნავს, რომ საქართველოს სსსკ-ის 73-ე მუხლის 1-ლი ნაწილის „დ“ ქვეპუნქტის თანახმად „გამოკვლევის გარეშე მტკიცებულებად მიიღება ნებისმიერი სხვა გარემოება თუ ფაქტი, რომელზეც მხარეები შეთანხმდებიან“. ამავე კოდექსის 220-ე მუხლის „გ“ ქვეპუნქტის შესაბამისად, წინასასამართლო სხდომის მოსამართლე მხარეთა მონაწილეობით ამტკიცებს ასევე იმ მტკიცებულებათა ჩამონათვალს, რომლებსაც მხარეები სადავოდ არ ხდიან. მოცემულ სისხლის სამართლის საქმეზე მხარეებს მტკიცებულებები, გარდა 2018 წლის 16 ივლისის სსიპ ლევან სამხარაულის სახელობის სასამართლო ექსპერტიზის ეროვნული ბიუროს ბიოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნისა, სადავოდ არ გაუხდიათ, რის გამოც, ისინი მიღებული იქნა გამოკვლევის გარეშე მტკიცებულებებად. თუმცა, მიუხედავად ამისა, სასამართლომ მიზანშეწონილად მიიჩნია, ცალ-ცალკე მიმოეხილა და გაეანალიზებინა ზემოთაღნიშნულ სისხლის სამართლის საქმეში არსებული ყველა მტკიცებულება, ვინაიდან ბრალდებულმა და მისმა ადვოკატმა სადაოდ გახადეს ბრალში ფორმულირებული ფაქტობრივი გარემოებები.

ქმედების სამართლებრივი აღწერის დროს სასამართლო მიუთითებს მოწმეთა ჩვენებებზე, ექსპერტიზის დასკვნებზე, გო-

ნივრულ ეჭვს მიღმა მტკიცებულებების სტანდარტზე, მათი შეფასების თავისებურებებზე და დაასკვნის, რომ სასამართლო, საქმეში არსებულ მტკიცებულებებს, რომლებიც მხარეებს სადავოდ არ გაუხდიათ, ასევე საქმის არსებით სხდომაზე გამოკვლეულ მტკიცებულებებს აფასებს საქმესთან მათი რელევანტურობის, უტყუარობის, საკმარისობის თვალსაზრისით და ერთმნიშვნელოვნად დადასტურებულად მიაჩნია განაჩენში მითითებული ფაქტობრივი გარემოებები.

3. ქმედების სამართლებრივი შეფასება

სასამართლო აღნიშნავს, რომ საქართველოს კონსტიტუციის თანახმად, გამამტყუნებელი განაჩენი უნდა ემყარებოდეს მხოლოდ უტყუარ მტკიცებულებებს. ყოველგვარი ეჭვი, რომელიც ვერ დადასტურდება კანონით დადგენილი წესით, უნდა გადაწყდეს ბრალდებულის სასარგებლოდ. ეს კონსტიტუციური დებულება განამტკიცებს უდანაშაულო პირის მსჯავრდების თავიდან აცილების საყოველთაოდ აღიარებულ პრინციპს – *in dubio pro reo*, რომლითაც დაუმჯებელია პირის მსჯავრდება საეჭვო ხასიათის ბრალდებების საფუძველზე და სისხლისსა-მართლებრივი დევნის პროცესში ადამიანის უფლებების დაცვის მნიშვნელოვანი გარანტიაა. სასამართლო მიიჩნევს, რომ ბრალდების მხარემ მოპოვებული მტკიცებულებებით გონივრულ ეჭვს მიღმა სტანდარტით დაამტკიცა ბრალდებულის ბრალეულობა წარდგენილ ბრალდებაში.

განაჩენში აღნიშნულია, რომ ცეცხლსასროლი იარაღის, საბრძოლო მასალის, ფეთქებადი ნივთიერებისა და ასაფეთქებელი მოწყობილობის მართლსაწინააღმდეგო შეძენა (სსკ-ის 236-ე მუხლის მე-2 ნაწილი), საზოგადოებრივი უშიშროებისა და წესრიგის წინააღმდეგ მიმართული გავრცელებული დანაშაულია, რომლის საგანია სამოქალაქო ბრუნვიდან ამოღებული ცეცხლსასროლი იარაღი, საბრძოლო მასალა, ფეთქებადი ნივთიერება და

ასაფეთქებელი მოწყობილობა, რაც ვარგისია საბრძოლო მოქმედებისთვის (გამოყენებისთვის). კონკრეტული იარაღი/საბრძოლო მასალა მიეკუთვნება თუ არა ცეცხლსასროლ იარაღთა, საბრძოლო მასალათა, ფეთქებად ნივთიერებათა და ასაფეთქებელ მოწყობილობათა კატეგორიას, ასევე, მათი ვარგისიანობა გამოსაყენებლად, დადასტურებული უნდა იყოს ექსპერტის დასკვნით. ამავე მუხლის მე-3 ნაწილის თანახმად კი, დასჯადია ასევე, ცეცხლსასროლი იარაღის/საბრძოლო მასალის მართლსაწინააღმდეგო ტარება. ტარება გულისხმობს მოქმედებას, როდესაც ერთი ადგილიდან გადაადგილებისას პირს თან აქვს ცეცხლსასროლი იარაღი/საბრძოლო მასალა (უჭირავს ხელში, მიმაგრებული აქვს სხეულზე ან ინახავს ტანსაცმელში). სასამართლო განმარტავს, რომ მტკიცებულებათა ერთობლიობა უნდა იყოს ერთმანეთთან შეთანხმებული, ანუ მტკიცებულებებს შორის უნდა არსებობდეს შინაარსობრივი კავშირი, უნდა იყოს აშკარა, ერთმანეთთან შეთანხმებული მტკიცებულებები უნდა ადასტურებდნენ რაიმე ფაქტს ან გარემოებას და მათში ეჭვის შეტანის გონივრული საფუძველი არ უნდა არსებობდეს. მტკიცებულებათა ერთობლიობა პირდაპირ და ცალსახად უნდა ადგენდეს ფაქტებს და პირის ბრალეულობას, სწორედ ამ პირის მიერ დანაშაულის ჩადენის მოტივს, მიზანს, განზრახვას და ა.შ. ყოველივე ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, სასამართლოში წარმოდგენილი ერთმანეთთან შეთანხმებული, ეჭვის გამომრიცხავი მტკიცებულებების ერთობლიობით, სასამართლომ დადასტურებულად მიიჩნია, რომ ბრალდებულმა ჩაიდინა ცეცხლსასროლი იარაღისა და საბრძოლო მასალის მართლსაწინააღმდეგო ტარება და შეძენა, დანაშაული გათვალისწინებული საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსის 236-ე მუხლის მე-2 და მე-3 ნაწილებით. ამასთან, სასამართლო აღნიშნავს, რომ საქმეში არსებული მტკიცებულებების ანალიზის საფუძველზე, მართლწინააღმდეგობის ან ბრალის გამომრიცხველი გარემოებები არ დგინდება.

განაჩენში ასევე აღნიშნულია, რომ საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსის სასამართლო განხილვის დროს მოქმედი რედაქცია 236-ე მუხლის მე-3 ნაწილით გათვალისწინებული დანაშაულისათვის (ცეცხლსასროლი იარაღისა და საბრძოლო მასალის მართლსაწინააღმდეგო შენახვა) სასჯელის სახედ და ზომად ითვალისწინებს თავისუფლების აღკვეთას ვადით სამიდან ექვს წლამდე, ხოლო სსკ-ის 236-ე მუხლის მე-4 ნაწილი (ცეცხლსასროლი იარაღისა და საბრძოლო მასალის მართლსაწინააღმდეგო ტარება) სასჯელის სახედ და ზომად ითვალისწინებს თავისუფლების აღკვეთას ვადით ოთხიდან შვიდ წლამდე. 2018 წლის 06 ივნისამდე მოქმედი რედაქცია - სსკ-ის 236-ე მუხლის მე-2 ნაწილი (ცეცხლსასროლი იარაღისა და საბრძოლო მასალის მართლსაწინააღმდეგო შენახვა) სასჯელის სახედ და ზომად ითვალისწინებდა თავისუფლების აღკვეთას ვადით ოთხ წლამდე, ხოლო სსკ-ის 236-ე მუხლის მე-3 ნაწილი (ცეცხლსასროლი იარაღისა და საბრძოლო მასალის მართლსაწინააღმდეგო ტარება) სასჯელის სახედ და ზომად ითვალისწინებდა თავისუფლების აღკვეთას ვადით ოთხიდან ექვს წლამდე. სასამართლო აღნიშნავს, რომ ბრალდებულის მიმართ ბრალად შერაცხული ქმედება, გათვალისწინებული საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსის 236-ე მუხლის მე-2 და მე-3 ნაწილებით, ჩადენილია 2018 წლის 12 მაისს, ხოლო სისხლის სამართლის კოდექსის დღეს მოქმედი რედაქცია (2018 წლის 06 ივნისიდან მოქმედი რედაქცია), აუარესებს ბრალდებულის მდგომარეობას - ამკაცრებს სასჯელს, შესაბამისად, ახალ კანონს უკუმაღლა ვერ მიენიჭება და ბრალდებულის ქმედების დანაშაულებრიობა და დასჯადობა უნდა განისაზღვროს ქმედების ჩადენის დროს მოქმედი საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსის 236-ე მუხლის მე-2 და მე-3 ნაწილებით (2018 წლის 06 ივნისამდე მოქმედი რედაქცია).

სასამართლომ გაითვალისწინა ბრალდებულის მიერ ჩადენილი ქმედებების საზოგადოებრივი საშიშროება და ხასიათი - მან

უკანონოდ შეიძინა და ატარებდა ცეცხლსასროლ იარაღს, მისი პირადი და ეკონომიკური პირობები (უმუშევარი), კანონის შესაბამისი და ეთიკური ქცევა სასამართლო განხილვისას და მიაჩნია, რომ სასჯელის ინდივიდუალიზაციის პრინციპიდან გამომდინარე, ბრალდებულს სასჯელის სახედ და ზომად უნდა განსაზღვროდა თავისუფლების აღკვეთა.

საბოლოოდ, ბრალდებული ცნობილი იქნა დამნაშავედ საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსის 236-ე მუხლის მე-2 და მე-3 ნაწილებით (2018 წლის 06 ივნისამდე მოქმედი რედაქცია) გათვალისწინებული დანაშაულის ჩადენისათვის და დანაშაულთა ერთობლიობით, ბრალდებულს ძირითადი სასჯელის სახედ და ზომად განესაზღვრა თავისუფლების აღკვეთა 5 (ხუთი) წლის ვადით.

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სისხლის სამართლის საქმეთა პალატის 2019 წლის 26 თებერვლის განაჩენით, არ დაკმაყოფილდა მსჯავრდებულის ინტერესების დამცველის სააპელაციო საჩივარი და თბილისის საქალაქო სასამართლოს 2018 წლის 09 ოქტომბრის განაჩენი დარჩა უცვლელი.⁴

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს 2019 წლის 15 ოქტომბრის განჩინებით, მსჯავრდებულის ინტერესების დამცველის საკასაციო საჩივარი არ იქნა დაშვებული განსახილველად. სასამართლომ აღნიშნული გადაწყვეტილება დაასაბუთა იმით, რომ არ არსებობდა საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის 303-ე მუხლის მე-3 ნაწილით განსაზღვრული არცერთი საფუძველი.⁵

მსგავსი შინაარსის გადაწყვეტილება გამოიტანა თბილისის საქალაქო სასამართლოს სისხლის სამართლის საქმეთა საგამომიებო, წინასასამართლო სხდომისა და არსებითი განხილვის

⁴ თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სისხლის სამართლის საქმეთა პალატის 2019 წლის 26 თებერვლის №13/1486-18 განაჩენი.

⁵ საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სისხლის სამართლის საქმეთა პალატის 2019 წლის 15 ოქტომბრის №302აპ-19 განჩინება.

კოლეგიამ 2019 წლის 02 ივლისის განაჩენით, როდესაც ბრალდებულს ბრალი დაედო საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსის 236-ე მუხლის მე-3 ნაწილით (ცეცხლსასროლი იარაღისა და საბრძოლო მასალის მართლსაწინააღმდეგო შექმნა) და საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსის 236-ე მუხლის მე-4 ნაწილით (ცეცხლსასროლი იარაღისა და საბრძოლო მასალის მართლსაწინააღმდეგო ტარება). (დანაშაულის ჩადენის თარიღია 25.04.2019). ბალისტიკური ექსპერტიზის დასკვნის თანახმად, ექსპერტიზაზე გამოსაკვლევად წარმოდგენილი თოფი ადრე 12 კალიბრიანი, ორლულიანი, გლუვლულიანი სანადირო თოფი იყო, რომელსაც თვითნაკეთი წესით გადაჭრილი აქვს ლულა და კონდახი. გადაჭრილი თოფი მიეკუთვნება ცეცხლსასოლ იარაღთა კატეგორიას და ვარგისია სროლისათვის, ხოლო ოთხი ცალი 12 კალიბრიანი ვაზნა არის ქარხნული წესით დამზადებული, რომლებიც მიეკუთვნება საბრძოლო მასალათა კატეგორიას, განკუთვნილს გლუვლულიანი სანადირო თოფებისათვის და ვარგისია გამოსაყენებლად.⁶

ამ საკითხთან დაკავშირებით აღსანიშნავია ქუთაისის საქალაქო სასამართლოს 2018 წლის 12 ოქტომბრის განაჩენი, რომლითაც ბრალდებულს საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსის 236-ე მუხლის მე-3 ნაწილის საფუძველზე შეერაცხა ბრალი (2018 წლის 22 იანვრის მდგომარეობით. ცეცხლსასროლი იარაღისა და საბრძოლო მასალის მართლსაწინააღმდეგო ტარება). (დანაშაულის ჩადენის თარიღია 22.01.2018). ბალისტიკური ექსპერტიზის დასკვნის თანახმად, რუსული წარმოების, „ТО3-34“ მოდელის სანადირო თოფის კონდახის და ლულების თვითნაკეთი წესით დამოკლებისა და გადაკეთების გზით დამზადებული 12 კალიბრის ორლულიანი ნომერგადაშლილი თოფი,

⁶ თბილისის საქალაქო სასამართლოს სისხლის სამართლის საქმეთა საგამოძიებო, წინასასამართლო სხდომისა და არსებითი განხილვის კოლეგიის 2019 წლის 02 ივლისის №1/2503-19 განაჩენი.

წარმოდგენილი მდგომარეობით, გასროლისათვის ვარგისია ქვედა ლულიდან და მიეკუთვნება გლუვლულიან ცეცხლსასროლ იარაღთა კატეგორიას. ქარხნული წესით დამზადებული 12 კალიბრის ერთი ცალი სანადირო ვაზნა მიეკუთვნება გლუვლულიანი სანადირო ცეცხლ-სასროლი იარაღის საბრძოლო მასალას.⁷

სასამართლო გადაწყვეტილება გაასაჩივრა ქუთაისის რაიონული პროკურატურის პროკურორმა, რომელმაც მოითხოვა, რომ ცვლილებები შეტანილიყო ქუთაისის საქალაქო სასამართლოს 2018 წლის 12 ოქტომბრის გადაწყვეტილებაში და მსჯავრდებულს ბრალად შერაცხოდა ასევე საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსის 236-ე მუხლის მე-2 ნაწილით გათვალისწინებული ქმედება (ცეცხლსასროლი იარაღისა და საბრძოლო მასალის მართლსაწინააღმდეგო შეძენა. 2018 წლის 22 იანვრის მდგომარეობით). ამ ნაწილში, პროკურორის მოთხოვნა დაკმაყოფილდა, ცვლილება შევიდა ქუთაისის საქალაქო სასამართლოს 2018 წლის 12 ოქტომბრის გადაწყვეტილებაში და ბრალდებული ცნობილი იქნა დამნაშავედ საქართველოს სსკ-ის 236-ე მუხლის მე-2 და მე-3 ნაწილებით (2018 წლის 22 იანვრის მდგომარეობით). სასამართლომ გადაწყვეტილება დაასაბუთა უზენაესი სასამართლოს პრაქტიკაზე დაყრდნობით და აღნიშნა, რომ უზენაესი სასამართლოს დღემდე არსებული პრაქტიკის მიხედვით, სსკ-ის 236-ემუხლის პირველი და მეორე ნაწილები განიხილება, როგორც დანაშაულთა ერთობლიობა.⁸

4. სასამართლო ერთგვაროვანი პრაქტიკა

⁷ ქუთაისის საქალაქო სასამართლოს 2018 წლის 12 ოქტომბრის №1/329-18 განაჩენი.

⁸ ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სისხლის სამართლის საქმეთა პალატის 2019 წლის 03 ივნისის №№1/ბ-736 განაჩენი.

საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსის 236-ე მუხლთან დაკავშირებით, საქართველოს უზენაესმა სასამართლომ განსაზღვრა ერთგვაროვანი პრაქტიკა ზოგიერთ საკითხებთან მიმართებაში, რომელსაც ითვალისწინებენ რაიონული, საქალაქო და სააპელაციო სასამართლოები. საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სისხლის სამართლის საქმეთა საკასაციო პალატა განმარტავს, რომ საქართველოს სსკ-ის 236-ე მუხლით **დასჯადია მხოლოდ დანიშნულებისამებრ გამოსაყენებლად ვარგისი** ცეცხლსასროლი იარაღის, საბრძოლო მასალის, ფეთქებადი ნივთიერების ან ასაფეთქებელი მოწყობილობის შემენა-შენახვა, ტარება, გადაზიდვა, გადაგზავნა ან გასაღება.⁹ აღნიშნული გათვალისწინებულია სასამართლო გადაწყვეტილებებში.

მართლსაწინააღმდეგო შენახვაში სასამართლო მოიაზრებს მხოლოდ ისეთ შენახვას, როდესაც პირს არ გააჩნია ამ ობიექტის მართლზომიერი ფლობის უფლება. საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სისხლის სამართლის საქმეთა პალატა განმარტავს, რომ ცეცხლსასროლი იარაღისა და საბრძოლო მასალის მართლსაწინააღმდეგო შენახვა ერთიანი, დენადი დანაშაულია და დამთავრებულად ითვლება ქმედების შეწყვეტის მომენტიდან, რაც ამ ნივთების პირის მფლობელობიდან გასვლს (ამოღებას, გასაღებას, ჩაბარებას ან დაკარგვას) გულისხმობს. იარაღის ტარება, მისი ხელახლა შენახვის შემთხვევაში, დანაშაულის დენად ხასიათზე გავლენას არ ახდენს. იარაღის შენახვის ადგილმდებარეობის ცვლა, რაც მის ტარებას ან გადაზიდვას მოითხოვს, არ არის პირის ერთიანი ქმედების (იარაღის შენახვის) რამდენიმე, ერთი და იგივე მუხლით დაკვალიფიცირების საფუძველი.¹⁰

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სისხლის სამართლის საქმეთა პალატა განმარტავს, რომ **ტარება** გულისხმობს კანონის

⁹ საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სისხლის სამართლის საქმეთა პალატის 2010 წლის 19 მარტის №769აპ-09 განჩინება.

¹⁰ საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სისხლის სამართლის საქმეთა პალატის 2010 წლის 22 თებერვლის განჩინება №797აპ-09.

დადგენილი წესის დაცვის გარეშე იარაღთან ერთად გარკვეულ ადგილზე (ადგილებში) გადაადგილებას.¹¹ ტარება შეიძლება განხორციელდეს სხვადასხვა ფორმით, მაგრამ მთავარია, იარაღის გადაადგილება მიზნად არ ისახავდეს ერთი ადგილიდან მის გადატანას სხვა დასახლებულ პუნქტში. აქ ყურადღება უნდა გამახვილდეს პირის მიზანზე, თუ ცეცხლსადროლი იარაღის გადაადგილება ხდება სხვა ქალაქში ან დასახლებულ პუნქტში გადასატანად, მაშინ საქმე გვაქვს უკანონო **გადაზიდვასთან**.¹²

ობიექტის **გადაგზავნაში** იგულისხმება მისი ნებისმიერი საშუალებით გადაადგილება გამგზავნისა და ადრესატის დაუსწრებლად, ხოლო მართლსაწინააღმდეგო **გასაღებაა** ობიექტის ნებისმიერი ფორმით გასხვისება, თუნდაც დროებით, იმ პირის მიერ, ვინც თვითონაც მართლსაწინააღმდეგოდ ფლობს ამ ობიექტს. 236-ე მუხლით გათვალისწინებული დანაშაული ფორმალური ხასიათისაა და დამთავრებულად ითვლება მასში ჩამოთვლილი ნებისმიერი ქმედების განხორციელებისთანავე, სხვა შედეგის დადგომა არაა აუცილებელი.¹³

გასაზიარებელია სასამართლოების მსჯელობა ცეცხლსასროლი იარაღის **დამზადებასთან** დაკავშირებითაც. დამზადებაში იგულისხმება მხოლოდ მართლსაწინააღმდეგო წესით დამზადება, დამზადება იმ პირის მიერ, ვისაც არ ჰქონდა იარაღის დამზადების უფლება. თანამედროვე პერიოდში იარაღი შეიძლება დაამზადოს მხოლოდ იმ პირმა, ან საწარმომ, ვისაც საამისოდ გააჩნია სპეციალური ნებართვა (ლიცენზია).¹⁴ თვითნაკეთი წესით დამზადება გულისხმობს ობიექტის დამზადებას მთლიანად

¹¹ საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სისხლის სამართლის საქმეთა პალატის 2017 წლის 30 ივნისის განჩინება №2კ-4აპ-17.

¹² საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სისხლის სამართლის საქმეთა პალატის 2010 წლის 20 აპრილის განჩინება №45-აპ-10.

¹³ ლეკვეიშვილი მ., თოდუა ნ., მამულაშვილი გ., სისხლის სამართლის კერძო ნაწილი, წიგნი I, მე-4 გამოცემა, თბილისი, 2011, 595.

¹⁴ საქართველოს კანონი „იარაღის შესახებ“, მე-15 და მე-16 მუხლები.

თვით-ნაკეთი წესით, გადაკეთებას სხვა ქარხნული წესით დამზადებული იარაღისაგან, ან მისი დამზადების დროს ქარხნული იარაღის დეტალების გამოყენებას. ასეთი იარაღი რომ ჩაითვალოს ცეცხლ-სასროლ იარაღად, აუცილებელია, მისგან გასროლილ ჭურვს გააჩნდეს ხვედრითი კინეტიკური ენერგია, არანაკლებ $0,5 \text{ ჯ/მმ}^2$,¹⁵ რაც საკმარისია იმისათვის, რომ ობიექტს მიაყენოს შემაჯავლი დაზიანება.

მიუხედავად უზენაესი სასამართლოს არაერთი განმარტების სსკ-ის 236-ე მუხლთან დაკავშირებით, როგორც ჩანს, განმარტების გარეშე დარჩა გლუვლულიანი ცეცხლსასროლი იარაღი-სათვის განკუთვნილი საბრძოლო მასალა, რაც საფუძვლად დაედო სასამართლოების მიერ მსჯავრდებულების მიმართ ამ კატეგორიის საბრძოლო მასალის მართლსაწინააღმდეგო შეძენის, შენახვისა და ტარების ფაქტის ბრალად შერაცხვას.

5. შეფასებითი მსჯელობა

თბილისის საქალაქო სასამართლოს 2018 წლის 09 ოქტომბრის გადაწყვეტილებაში მართებულადაა აღნიშნული, რომ კანონს უკუმალა ვერ მიენიჭება, ვინაიდან სასამართლოში საქმის განხილვის დროს კანონის მოქმედი რედაქცია აუარესებს ბრალდებულის მდგომარეობას – ამკაცრებს სასჯელს და ბრალდებულის ქმედების დანაშაულებრიობა და დასჯადობა უნდა განი-საზღვროს ქმედების ჩადენის დროს მოქმედი საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსის 236-ე მუხლის მე-2 და მე-3

¹⁵ Методика решения вопросов о принадлежности объектов к ручному стрелковому огнестрельному оружию, их исправности и пригодности к стрельбе, Утверждена межведомственным научно-методическим советом в области судебной экспертизы при межведомственной комиссии по вопросам судебно-экспертной деятельности при совете безопасности республики Беларусь, Беларусь, 25.06.2008, Протокол № 5, 7.

ნაწილებით (2018 წლის 06 ივნისამდე მოქმედი რედაქცია).¹⁶ ეს საკითხი ასევე მართებულადაა გადაწყვეტილი ქუთაისის საქალაქო სასამართლოს 2018 წლის 12 ოქტომბრის განაჩენში, სადაც ასევე გამოყენებულია დანაშაულის ჩადენის მომენტში მოქმედი კანონი, მაგრამ, სასამართლომ ამ შემთხვევაში არ გაითვალისწინა უზენაესი სასამართლოს პრაქტიკა და ბრალდებულს ბრალად შეერაცხა ცეცხლსასროლი იარაღისა და საბრძოლო მასალის მხოლოდ მართლსაწინააღმდეგო ტარება.¹⁷ ამავე საქმეზე, ქუთაისის სააპელაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა რა უზენაესი სასამართლოს პრაქტიკით, სასამართლოს 2018 წლის 12 ოქტომბრის გადაწყვეტილებით, ბრალდებული ცნობილ იქნა დამნაშავედ საქართველოს სსკ-ის 236-ე მუხლის მე-2 და მე-3 ნაწილებით (2018 წლის 22 იანვრის მდგომარეობით). სასამართლომ გადაწყვეტილება დაასაბუთა უზენაესი სასამართლოს პრაქტიკაზე დაყრდნობით და აღნიშნა, რომ უზენაესი სასამართლოს დღემდე არსებული პრაქტიკის მიხედვით, სსკ-ის 236-ემუხლის პირველი და მეორე ნაწილები განიხილება, როგორც დანაშაულთა ერთობლიობა.¹⁸ რაც შეეხება თბილისის საქალაქო სასამართლოს სისხლის სამართლის საქმეთა საგამოძიებო, წინასასამართლო სხდომისა და არსებითი განხილვის კოლეგიის 2019 წლის 02 ივლისის განაჩენს, ბრალდებულს ბრალი დაედო საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსის 236-ე მუხლის მე-3 ნაწილით (ცეცხლსასროლი იარაღისა და საბრძოლო მასალის მართლსაწინააღმდეგო შეძენა) და საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსის 236-ე მუხლის მე-4 ნაწილით (ცეცხლსასროლი იარა-

¹⁶ თბილისის საქალაქო სასამართლოს სისხლის სამართლის საქმეთა საგამოძიებო, წინასასამართლო სხდომისა და არსებითი განხილვის კოლეგიის 2018 წლის 09 ოქტომბრის №1/2----18 განაჩენი.

¹⁷ ქუთაისის საქალაქო სასამართლოს 2018 წლის 12 ოქტომბრის №1/329-18 განაჩენი.

¹⁸ ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სისხლის სამართლის საქმეთა პალატის 2019 წლის 03 ივნისის №№1/ბ-736 განაჩენი.

ღისა და საბრძოლო მასალის მართლსაწინააღმდეგო ტარება). (დანაშაულის ჩადენის თარიღია 25.04.2019).¹⁹ მიუხედავად იმისა, რომ ექსპერტიზის დასკვნაში დადგენილია, რომ 4 ცალი ვაზნა განკუთვნილია სანადირო გლუვლულიანი ცეცხლსასროლი იარაღისათვის, სასამართლომ ბრალდებულის ქმედება ამ ნაწილში დააკვალიფიცირა სსკ-ის 236-ე მუხლის მე-3 ნაწილით (საბრძოლო მასალის მართლსაწინააღმდეგო შექმნა), ნაცვლად იმისა, რომ დაეკვალიფიცირებინა სსკ-ის 236-მუხლის პირველი ნაწილით (სანადირო ცეცხლსასროლი იარაღის, ან სპორტული ცეცხლსასროლი იარაღის ანდა ასეთი იარაღისათვის განკუთვნილი საბრძოლო მასალის მართლსაწინააღმდეგო შექმნა).

საქართველოს უზენაესმა სასამართლომ 2019 წლის 15 ოქტომბრის განჩინებაში აღნიშნა, რომ საკასაციო საჩივარი არ იქნა დაშვებული, ვინაიდან არ არსებობდა საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის 303-ე მუხლის მე-3 ნაწილით განსაზღვრული არცერთი საფუძველი.²⁰ სწორედ ამ კოდექსის 303-ე მუხლის მე-3 ნაწილის „ა“ ქვეპუნქტის თანახმად კი, საკასაციო საჩივარი დასაშვებად ჩაითვლება, თუ საქმე მოიცავს სამართლებრივ პრობლემას, რომლის გადაწყვეტაც ხელს შეუწყობს სამართლის განვითარებასა და ერთგვაროვანი სასამართლო პრაქტიკის ჩამოყალიბებას. სწორედ ასეთ შემთხვევასთან ჰქონდა საქმე უზენაეს სასამართლოს, თუნდაც მაშინ, როდესაც გასაჩივრდა თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სისხლის სამართლის საქმეთა პალატის 2019 წლის 26 თებერვლის №18/1486-18 განაჩენი. უზენაეს სასამართლოს უნდა ჩამოეყალიბებინა ერთგვაროვანი პრაქტიკა და სსკ-ის 236-ე მუხლის სათაურში არსებულ შენიშვნაში – გარდა სანადირო გლუვლულიანი ცეცხლ-

¹⁹ თბილისის საქალაქო სასამართლოს სისხლის სამართლის საქმეთა საგამომძიებო, წინასასამართლო სხდომისა და არსებითი განხილვის კოლეგიის 2019 წლის 02 ივლისის №1/2503-19 განაჩენი.

²⁰ საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სისხლის სამართლის საქმეთა პალატის 2019 წლის 15 ოქტომბრის №302აპ-19 განჩინება.

სასროლი იარაღისა (თოფისა) – უნდა მოეაზრებინა ასევე ამ იარაღისათვის განკუთვნილი საბრძოლო მასალაც, რაც, ამ საკითხთან დაკავშირებით, ერთგვაროვანი პრაქტიკის ჩამოყალიბებას შეუწყობდა ხელს.

III. შედარებითსამართლებრივი ანალიზი

1. ზოგიერთი პოსტსაბჭოთა ქვეყნის პრაქტიკა

საინტერესო იქნება რამდენიმე ქვეყნის კანონმდებლობის განხილვა, რომლებიც საქართველოს მსგავსად, ათწლეულების განმავლობაში შედიოდნენ ყოფილი საბჭოთა კავშირის შემადგენლობაში. იმ პერიოდში არსებული პოლიტიკური წყობა და იდეოლოგია, რასაკვირველია, ასახული იყო სისხლის სამართლის პოლიტიკაზეც, ვინაიდან „სისხლის სამართალში პოლიტიკური საწყისი მნიშვნელოვანია.²¹“ ქმედების დანაშაულად საკანონმდებლო კვალიფიკაცია, ანუ კრიმინალიზაცია, გარკვეული თვალსაზრისით, ქვეყნის სახელმწიფოებრივი პოლიტიკის სისხლის სამართლის პოლიტიკაში გამოვლინებაა. საქართველოს საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკის სისხლის სამართლის კოდექსი ითვალისწინებდა პასუხისმგებლობას ცეცხლსასროლი იარაღის (გარდა სანადირო გლუვლულიანისა), საბრძოლო მასალის ან ფეთქებადი ნივთიერების უკანონო ტარების, შენახვის, დამზადების ან გასაღებისათვის.²² როგორც ჩანს, სანადირო თოფის ვაზნებზე მაშინაც არ იყო საუბარი სისხლის სამართლის კოდექსში და ვინაიდან ამ კატეგორიის იარაღისათვის არ იყო დაწესებული სისხლისსამართლებრივი პასუხისმგებლობა, სავარაუდოდ, იგულისხმებოდა, რომ იგივე რეგულაცია ვრცელდებოდა მისთვის განკუთვნილ ვაზნებზეც.

²¹ ნაჭყებია გ., სისხლის სამართლის მეცნიერების საგანი, თბილისი, 1998, 132.

²² საქართველოს საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკის სისხლის სამართლის კოდექსის 238-ე მუხლი.

როგორც სასამართლო განაჩენების ანალიზიდან აღმოჩნდა, სამივე შემთხვევაში ბრალდებულებს ბრალად შეერაცხათ საბრძოლო მასალის მართლსაწინააღმდეგო შექმნა, ტარება. სამწუხაროდ, ვერ იქნა მოძიებული ისეთი განაჩენი, სადაც სასამართლო შეწყვეტდა სისხლისსამართლებრივ დევნას ამ კატეგორიის ვაზნების შექმნა, შენახვა-ტარებისათვის. უნდა აღინიშნოს, რომ საუბარია **გლუვლულიანი სანადირო ცეცხლსასროლი იარაღისათვის განკუთვნილ საბრძოლო მასალაზე**. როდესაც 2000 წლის 5 მაისის ცვლილებებით, 236-ე მუხლის სათაურსა და ტექსტს სიტყვების – „ცეცხლსასროლი იარაღის“ შემდეგ დაემატა სიტყვები „გარდა გლუვლულიანი სანადირო თოფისა“. ამ ცვლილებით, კანონმდებელმა გამოიციხა სისხლისსამართლებრივი პასუხისმგებლობის დაწესება გლუვლულიანი სანადირო თოფის მართლსაწინააღმდეგო შექმნის, შენახვის, ტარების, დამზადების, გადაზიდვის, გადაგზავნის ან გასაღებისათვის. აღნიშნული ცვლილება აუცილებლად წინგადადგმულ ნაბიჯად უნდა ჩაითვალოს, მაგრამ კანონმდებელს გამორჩა გლუვლულიან სანადირო თოფთან ერთად ეხსენებინა გლუვლულიანი სანადირო თოფი-სათვის განკუთვნილი საბრძოლო მასალა. მართალია, სისხლის სამართლის კოდექსის კომენტარებში აღნიშნულია, რომ „საბრძოლო მასალას არ მიეკუთვნება სანადირო თოფის ტყვია, რადგან მას არ ახასიათებს საბრძოლო დანიშნულება“²³, მაგრამ, როგორც აღმოჩნდა, აღნიშნული განმარტება ვერ ათავისუფლებს ბრალდე-ბულებს სისხლისსამართლებრივი პასუხისმგებლობისაგან, იგი მხოლოდ დოქტრინული (მეცნიერული) განმარტებაა და თანაც არასწორი.

ზედმეტი პრობლემების თავიდან აცილების მიზნით, როგორც ჩანს, ზოგიერთმა ქვეყანამ, აღნიშნული საკითხი პირდაპირ შეიტანა კანონში და თავიდან აირიდა გაურკვეველობა. რუსეთის სისხლის სამართლის კოდექსი გამორიცხავს სისხლისსამართლებ-

²³ ლეკვეიშვილი მ., თოდუა ნ., მამულაშვილი გ., სისხლის სამართლის კერძო ნაწილი, წიგნი I, მე-4 გამოცემა, თბილისი, 2011, 590.

რივ პასუხისმგებლობას სამოქალაქო გლუვლულიანი ცეცხლ-სასროლი იარაღის, მათი ძირითადი ნაწილებისა და ვაზნების შეძენის, შენახვის, ტარების, გადატანის, გადაგზავნისა და გასაღებისათვის.²⁴ ბელორუსიის სისხლის სამართლის კოდექსის თანახმად, სისხლისსამართლებრივი წესით ისჯება ცეცხლსასროლი იარაღის (გარდა სანადირო გლუვლულიანი ცეცხლსასროლი იარაღისა) და საბრძოლო მასალის (გარდა სანადირო გლუვლულიანი ცეცხლსასროლი იარაღის საბრძოლო მასალისა) მართლსაწინააღმდეგო შეძენა, შენახვა, ტარება, დამზადება, რეალიზაცია, ტრანსპორტირება, გადატანა.²⁵ იგივე შინაარსის ჩანაწერია მოლდოვის სისხლის სამართლის კოდექსში და გამორიცხულია სისხლისსამართლებრივი პასუხისმგებლობა გლუვლულიანი სანადირო იარაღის და საბრძოლო მასალის შესაბამისი ნებართვის გარეშე შეძენის, შენახვის, ტარების, წარმოების, შეკეთებისა და გასხვისებისათვის.²⁶

2. ევროკავშირის ქვეყნებისა და აშშ-ის პრაქტიკა

ევროკავშირის ქვეყნებს აქვთ ცეცხლსასროლი იარაღის კონტროლის კანონმდებლობისა და პოლიტიკის შესახებ სარეკომენდაციო ხასიათის დოკუმენტი, რომლის თანახმად, არა თუ სანადირო გლუვლულიანი ცეცხლსასროლი იარაღისათვის განკუთვნილი საბრძოლო მასალის, არამედ, თავად სანადირო გლუვლულიანი იარაღის გარკვეული კატეგორიის შეძენის შემთხვევაშიც არ არის საჭირო სპეციალური ნებართვა და შეძენის შემდეგ

²⁴ Уголовный кодекс Российской Федерации, 222-ე მუხლის I ნაწილი, 2019 წლის 06 ივნისის მდგომარეობით

²⁵ Уголовный кодекс Республики Беларусь, 295-ე მუხლის მე-2 ნაწილი, 2019 წლის 09 ივლისის მდგომარეობით

²⁶ Criminal Code of the Republic of Moldova, 290-ე მუხლის პირველი ნაწილი, 2018 წლის 15 თებერვლის მდგომარეობით

შემძენი მხოლოდ აცნობებს შესაბამის ორგანოს იარაღის შემძენის ფაქტს.²⁷

ამერიკის შეერთებული შტატების ალკოჰოლის, ცეცხლსასროლი იარაღისა და ფეთქებადი ნივთიერებების ბიურო (ATF) განმარტავს იმ ცეცხლსასროლი იარაღის სახეობებს, რომლებიც ექვემდებარება იარაღის შესახებ ეროვნულ აქტს. სხვა იარაღთან ერთად, ასეთი იარაღია სანადირო გლუვლულიანი ცეცხლსასროლი თოფი, რომლის ლულა, ან ლულები 18 ინჩზე (დაახლოებით 45 სმ) ნაკლებია.²⁸ მაშასადამე, იმ სანადირო გლუვლულიანი იარაღის შემძენას, რომლის ლულა ან ლულები 18 ინჩზე მეტია, სპეციალური ნებართვა არ სჭირდება. ქართული კანონმდებლო-ბის მიხედვით, ასეთი კატეგორიის იარაღის შემძენას სჭირდება სპეციალური ნებართვა და რეგისტრაცია,²⁹ ხოლო რეგისტრაციის გარეშე ამ კატეგორიის იარაღის შემძენა, შენახვა და ტარება იწვევს ადმინისტრაციულ პასუხისმგებლობას.³⁰ რაც შეეხება ამ კატეგორიის იარაღისათვის განკუთვნილი საბრძოლო მასალის შე-ძენას სპეციალური ნებართვის გარეშე, იგი არ იწვევს არც ადმი-ნისტრაციულ პასუხისმდებლობას შემძენის მიმართ და ადმინის-ტრაციული პასუხისმგებლობა ეკისრება მხოლოდ სავაჭრო საწარ-მოების (ორგანიზაციების) თანამშრომლებს, რომლებმაც ამ კატე-გორიის საბრძოლო მასალა გაასხვისეს იმ მოქალაქეებზე, საწარ-მოებსა და დაწესებულებებზე, რომლებსაც არ გააჩნიათ სპეცი-ალური ნებართვა.³¹ საყურადღებოა ასევე, რომ საქართველოში, ისევე როგორც მსოფლიოს მრავალ ქვეყანაში, ამ კატეგორიის ვაზნების შემადგენელი კომპონენტები და სამუხტი

²⁷ Firearms-Control Legislation and Policy: European Union, <<https://www.loc.gov/law/help/firearms-control/eu.php>>

²⁸ National firearms Act Handbook, U.S. Department of Justice, Bureau of Alcohol, Firearms and Explosives, ATF E-Publication, 2009, 5.

²⁹ იხ., საქართველოს კანონი „იარაღის შესახებ“.

³⁰ საქართველოს ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა კოდექსის 180-ე მუხლი.

³¹ იქვე, 156-ე მუხლი.

მოწყობი-ლობები თავისუფალ გაყიდვაშია და მისი შექმნა არ საჭიროებს რაიმე ნებართვას.

აღნიშნულიდან გამომდინარე, როგორც ჩანს, სისხლის სამართლის კოდექსის 236-ე მუხლში კანონმდებელს გამორჩა გლუვლულიან სანადირო ცეცხლსასროლ იარაღთან ერთად ეხსენებინა მისთვის განკუთვნილი საბრძოლო მასალა, ან შეგნებულად არ მოიხსენია, ვინაიდან ამ კატეგორიის იარაღთან ერთად მოიაზრა საბრძოლო მასალაც, რამაც, როგორც ჩანს, პრობლემები გამოიწვია სამართალწარმოებაში.

IV. დასკვნა

როგორც ზემოთ იქნა აღნიშნული, ზოგიერთი პოსტსაბჭოთა ქვეყნის სისხლის სამართლის კანონმდებლობაში პირდაპირაა ჩაწერილი, რომ სისხლისსამართლებრივ პასუხისმგებლობას არ იწვევს სანადირო გლუვლულიანი ცეცხლსასროლი იარაღისა და მისთვის განკუთვნილი საბრძოლო მასალის მართლსაწინააღმდეგო შექმნა, შენახვა, ტარება და ა. შ. რაც შეეხება ევროკავშირის ქვეყნებს, მათ აქვთ ცეცხლსასროლი იარაღის კონტროლის კანონმდებლობისა და პოლიტიკის შესახებ სარეკომენდაციო ხასიათის დოკუმენტი, რომლის თანახმად, არა თუ სანადირო გლუვლულიანი ცეცხლსასროლი იარაღისათვის განკუთვნილი საბრძოლო მასალის, არამედ, თავად სანადირო გლუვლულიანი იარაღის გარკვეული კატეგორიის შექმნის შემთხვევაშიც არ არის საჭირო სპეციალური ნებართვა და შექმნის შემდეგ შემქმნი მხოლოდ აცნობებს შესაბამის ორგანოს იარაღის შექმნის ფაქტს. აშშ-ის ალკოჰოლის, ცეცხლსასროლი იარაღისა და ფეტქებადი ნივთიერებების (ATF) ბიუროს განმარტებით, იმ სანადირო გლუვლულიანი იარაღის შექმნას, რომლის ლულა ან ლულები 18 ინჩზე მეტია, სპეციალური ნებართვა არ სჭირდება, საუბარი არაა მისთვის განკუთვნილ საბრძოლო მასალაზე. გამომდინარე

ზემოაღნიშნულიდან, როდესაც კანონში ხარვეზია, ეს უნდა გამოსწორდეს ან საკანონმდებლო ცვლილების გზით, ან, თუ შესაძლებელია, უზენაესმა სასამართლომ უნდა შექმნას ერთგვაროვანი პრაქტიკა. მიუხედავად უზენაესი სასამართლოს არაერთი განმარტებისა სსკ-ის 236-ე მუხლთან დაკავშირებით, როგორც ჩანს, განმარტების გარეშე დარჩა გლუვლულიანი ცეცხლსასროლი იარაღისათვის განკუთვნილი საბრძოლო მასალა, რაც საფუძველად დაედო სასამართლოების მიერ მსჯავრდებულების მიმართ ამ კატეგორიის საბრძოლო მასალის მართლსაწინააღმდეგო შეძენის, შენახვისა და ტარების ბრალად შერაცხვას, ზოგიერთ შემთხვევაში კი, მუხლის ამ ქმედებისათვის შეუსაბამო ნაწილის გამოყენებას. საქართველოს უზენაესმა სასამართლომ 2019 წლის 15 ოქტომბრის განჩინებაში აღნიშნა, რომ საკასაციო საჩივარი არ იქნა დაშვებული, ვინაიდან არ არსებობდა საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის 303-ე მუხლის მე-3 ნაწილით განსაზღვრული არცერთი საფუძველი. სწორედ ამ კოდექსის 303-ე მუხლის მე-3 ნაწილის „ა“ ქვეპუნქტის თანახმად, საკასაციო საჩივარი დასაშვებად ჩაითვლება, თუ საქმე მოიცავს სამართლებრივ პრობლემას, რომლის გადაწყვეტაც ხელს შეუწყობს სამართლის განვითარებასა და ერთგვაროვანი სასამართლო პრაქტიკის ჩამოყალიბებას. სწორედ ასეთ შემთხვევასთან ჰქონდა საქმე უზენაეს სასამართლოს მაშინ, როდესაც გასაჩივრდა თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სისხლის სამართლის საქმეთა პალატის 2019 წლის 26 თებერვლის №18/1486-18 განა-ჩენი. უზენაეს სასამართლოს უნდა ჩამოეყალიბებინა ერთგვაროვანი პრაქტიკა და სსკ-ის 236-ე მუხლის სათაურში არსებულ შენიშვნაში – გარდა სანადირო გლუვლულიანი ცეცხლსასროლი იარაღისა (თოფისა) – უნდა მოეაზრებინა ასევე ამ იარაღისათვის განკუთვნილი საბრძოლო მასალაც, რაც ერთგვარი პროგრესი იქნებოდა კანონმდებლობაში არსებული ხარვეზის გამოსას-

წორებლად და მართებული ერთგვაროვანი პრაქტიკის დასაწერ-
გად.

LEGAL QUALIFICATION OF AMMUNITION INTENDED FOR HUNTING SMOOTH-BORE FIREARMS ACCORDING TO THE CASE LAW

Giorgi Dzindzibadze*

Abstract: Georgia is one of the countries where firearms are removed from free civilian circulation, and the purchase of certain categories of firearms, with the right of storage or carrying, is possible only on the basis of a special permit issued by the Service Agency of the Ministry of Internal Affairs. After registering the weapon, it is possible to purchase ammunition for this weapon. According to the current version of the Criminal Code, the title of Article 236 reads as follows: Illegal purchase, storage, carrying, manufacturing, transportation, forwarding or sale of firearms (other than hunting smooth-bore firearms (shotguns)), ammunition, explosives or explosive devices, But, along with hunting smooth-bore firearms, the title of the article does not mention the ammunition intended for it, which poses some problems in terms of the legal qualification of the action.

With regard to Article 236 of the Criminal Code of Georgia, the Supreme Court of Georgia has established a uniform practice in some matters, which is provided by the city and appellate courts. The Cassation Chamber of the Criminal Court of the Supreme Court of Georgia clarifies that firearms and ammunition must be suitable for their intended use, as well as what is unlawful storage, carrying, transportation, shipment, key, manufacture. Despite numerous explanations from the Supreme Court regarding Article 236 of the Criminal Code, it appears that ammunition for smooth-bore firearms

* Ph.D. Candidate at Grigol Robakidze University. orcid.org/0000-0003-3167-6436.

remained without explanation, which led to the courts accusing convicts of illegal purchase, storage and carrying of this category of ammunition.

Key words: Ammunition, Hunting, Smooth-bore, Firearms, Legal Qualification.